

Mitä se on? VAITIOLOVELVOLLISUUS

sasky.fi/petaja

*Petäjä-opisto
18.8.2017
Olli Ruohomäki*

Määritelmiä

- **Henkilötiedoilla** tarkoitetaan luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi (HTL 1. 3§)
- **Henkilörekisterillä** tarkoitetaan käyttötarkoituksensa vuoksi yhteenkuuluvista merkinnöistä muodostuvaa henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa (HTL 1. 3§)

Arkaluontoiset henkilötiedot

Arkaluonteisten henkilötietojen käsittely on kielletty. Sellaisina pidetään henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan henkilön

1. rotua tai etnistä alkuperää;
2. yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista;
3. rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta;
4. terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia;
5. seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä; taikka
6. sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

(HTL 3. luku 11§)

Tietosuoja ja vaitiolovelvollisuus

- Rekisterinpitäjän on toteutettava tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tietoihin (HTL 7. 32§)
- Joka henkilötietojen käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä suorittaessaan on saanut tietää jotakin toisen henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta, ei saa tämän lain vastaisesti sivulliselle ilmaista näin saamiaan tietoja. (HTL 7. 33§)

Opiskelijarekisteri on henkilörekisteri

- Opistoon ilmoittautuessaan opiskelijalta kysytään henkilötiedot opiskelijarekisteriä ja kurssimaksujen laskutusta varten
- Rekisterinpitäjää sitoo huolellisuusvelvoite: Rekisterinpitäjän tulee käsitellä henkilötietoja laillisesti, noudattaa huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä toimia muutoinkin niin, ettei rekisteröidyn yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojan turvaavia perusoikeuksia rajoiteta ilman laissa säädettyä perustetta (*HRL 2. luku 5§*)
- henkilötunnusta saa käsitellä, jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää (*HRL 3. luku 13§*)

Rekisteröidyn oikeuksia

- Jokaisella on.. oikeus.. saada tietää, mitä häntä koskevia tietoja henkilörekisteriin on talletettu tai, ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja. (HRL 6. 26§)
- Rekisterinpitäjän on samalla ilmoitettava rekisteröidylle rekisterin säännönmukaiset tietolähteet sekä, mihin rekisterin tietoja käytetään ja säännönmukaisesti luovutetaan.
- Rekisterinpitäjän on.. oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto. (HRL 6. 29§)
- Rekisteröidyllä on oikeus kieltää rekisterinpitäjää käsittelemästä häntä itseään koskevia tietoja suoramainontaa, etämyyntiä ja muuta suoramarkkinointia sekä markkina- ja mielipidetutkimusta samoin kuin henkilömatrikkelia ja sukututkimusta varten. (HRL 6. 30§). Meillä ilmoittautumislomakkeessa tietojen luovutuskielto.

(Lähde Henkilötietolaki 22.4.1999/523)

Esimerkkejä milloin asia voi tulla vastaan

- Työsopimuksessa: ”opettajia sitoo vaitiolovelvollisuus”
- Opiskelijaksi ilmoittautuva kysyy keitä muista listalla jo on
- Opiskelija kertoo opettajalle olevansa poissa ryhmästä esim. terveydentilansa vuoksi
- Päiväkirja laitetaan kiertämään läsnäololistan tapaan ja siinä sattuu olemaan salainen puhelinnumero
- Opettaja haluaa tehdä kyselyn ilmoittautuneiden terveydentilasta
- Kysytään poissaolevan henkilön sairauden syytä